THỂ CHẾ

Institutions

Khái niệm thể chế

- Douglass North (1990): Thể chế (institutions) là những quy tắc hay luật chơi (rules of the game) do con người tạo ra để điều chỉnh và định hình các tương tác của mình.
- Ba cấu thành quan trọng của hệ thống thể chế:
  - Thể chế phi chính thức (bất thành văn)
  - Thể chế chính thức (thành văn)
  - Cơ chế và biện pháp chế tài

Chi phí giao dịch

- Ronald Coase (1960): "Vấn đề về chi phí xã hội"
- Quyền sở hữu hữu hiệu
  - Được định nghĩa rõ ràng (well-defined)
  - Có thể phân chia (divisible)
  - Có thể bảo vệ (defendable)
- Định luật Coase
- North: "Chi phí giao dịch là một trong những yếu tố quan trọng nhất giải thích thành tựu kinh tế của các quốc gia."

3 cấu phần của thể chế

- Ràng buộc không chính thức
- Ràng buộc chính thức
- Ai là trọng tài?

Thể chế dung hợp và tước đoạt
Acemoglu & Robinson (2012)

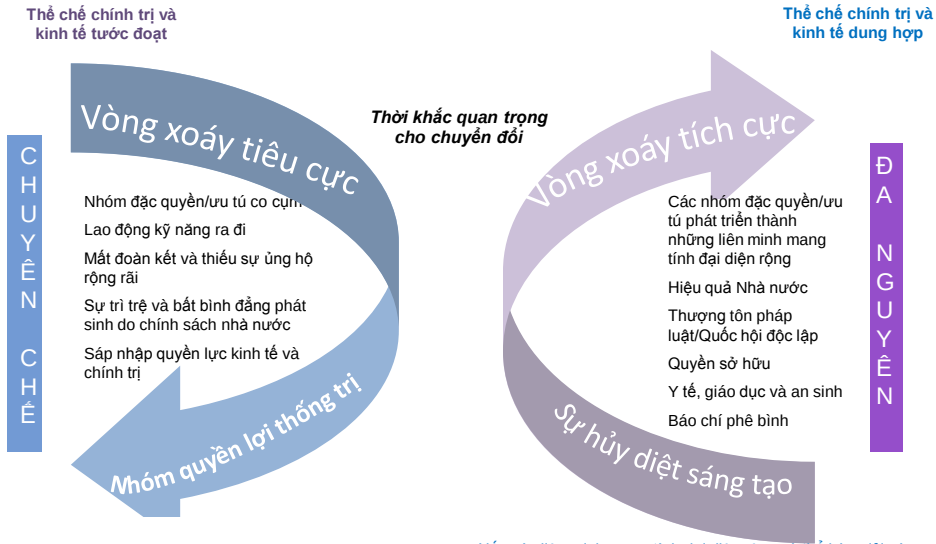
- **Thể chế chính trị "tước đoạt"**: Quyền lực tập trung trong tay của một thiểu số, không có kiểm soát - đối trọng và thượng tôn pháp luật.
- **Thể chế kinh tế "tước đoạt"**: Không có pháp luật và trật tự; quyền sở hữu không được bảo đảm; rào cản gia nhập thị trường; các quy định ngăn cản hoạt động của thị trường và tạo ra một sân chơi bất công.

Thể chế dung hợp và tước đoạt
Acemoglu & Robinson (2012)

- **Thể chế chính trị "dung hợp"**: Cho phép sự tham gia rộng rãi; hạn chế và kiểm soát các chính trị gia; thượng tôn pháp luật. Có một mức độ tập trung chính trị nhất định để có thể duy trì luật pháp và trật tự.
- **Thể chế kinh tế "dung hợp"**: Quyền sở hữu được bảo đảm, luật pháp và trật tự, dựa vào thị trường, nhà nước hỗ trợ thị trường; gia nhập thị trường tương đối tự do; tôn trọng hợp đồng; tiếp cận với giáo dục và cơ hội cho đại đa số công dân.

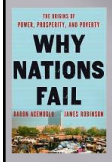
Tại sao các quốc gia thất bại – hay thành công

Mô thức của Acemoglu và Robinson

Nếu các nhóm đặc quyền vẫn áp đảo, sẽ có một lực đẩy dẫn tới sự tăng trưởng chậm lại, bất bình đẳng và áp chế.

Nếu các liên minh mang tính đại diện rộng có thể hòa giải các xung đột, và các tòa án độc lập có thể kiểm soát các nhóm đặc quyền, cơ hội và nhiều động lực sẽ lớn mạnh.

Tại sao không phải lúc nào cũng lựa chọn sự thịnh vượng?

- Tăng trưởng kinh tế và thay đổi công nghệ thường đi kèm với nhau, theo cách gọi của nhà kinh tế Joseph Schumpeter là "sự hủy diệt sáng tạo."
- Quá trình tăng trưởng kinh tế và những thể chế dung hợp tạo ra người thắng và kẻ thua trong cả chính trường và thương trường.